

LITTERATUR

HOLLOM, P. A. D., 1960: The Popular Handbook of Rarer British Birds. – London.
 PETERSON, ROGER et al., 1960: Europas Fugle. – København.

WILLIAMSON, KENNETH, 1960: Identification for Ringers. 1. The genera *Locustella*, *Luscinola*, *Acrocephalus* and *Hippolais*. – Oxford.

Manuskriptet modtaget 3. dec. 1964.

Forfatterens adresse: STEEN CHRISTENSEN, Syvens Alle 4², tv.
 København S.

Iagttagelser fra en rejse til Grønland, sommeren 1958

Af

JAN DYCK

(With a Summary in English: *Observations on Birds Made During a Journey to Greenland, Summer 1958.*)

Nedenstående er nogle af de mere interessante iagttagelser, der blev gjort under en rejse til Grønland i sommeren 1958. Der er iagttagelser dels fra skibsrejserne til og fra Grønland, dels fra opholdet i den sydvestlige del af Grønland.

SULE (*Morus bassanus*)

2 ad. sås 6. juni i Julianehåbbugten, ca. 100 km fra land, lige uden for pakisen, der dækkede det meste af bugten. Fuglene fløj mod sydøst under fouragering.

Ifølge SALOMONSEN & HØRRING (1941) er arten truffet 4 gange tidligere i Grønland, deraf de 3 gange i den sydvestlige del. I de aller seneste år er den dog ifølge mundtlig meddelelse af F. SALOMONSEN blevet almindeligere, idet der er skudt og iagttaget adskillige.

STOR PRÆSTEKRAVE (*Charadrius hiaticula*)

Ynglede både ved Igaliko og Narssaq i Julianehåb Distrikt. Ved Igaliko konstateredes ved et besøg 20. juli ca. 5 par; én flyvefærdig unge sås. Ved Narssaq ynglede der et par ved en elvmunding. Parret havde 4 små unger 23. juli; 2 af ungerne ringmærkedes.

Stor Præstekrave angives af SALOMONSEN (1950) at være en sjælden og tilfældig ynglefugl i Vestgrønlands lavarktiske del, og der angives ingen ynglefund fra Julianehåb Distrikt.

SANDLØBER (*Crocethia alba*)

9. september sås 8–9 ungfugle på stranden ved Narsassuaq i bunden af Skovfjorden. SALOMONSEN (1950) angiver, at den ikke tidligere er iagttaget i Sydgrønland, men der skal dog findes adskillige skind fra Julianehåb Distrikt.

ISLANDSK RYLE (*Calidris canutus*)

Sammen med Sandløberne og endvidere i selkskab med 1 Stenvender (*Arenaria interpres*) og 5 Store Præstekraver sås 4 Islandske Ryler (juv.).

LILLE KJOVE (*Stercorarius longicaudus*)

På udrejsen over Nordatlanten i slutningen af maj sås jævnligt både Alm. Kjove (*Stercorarius parasiticus*), Mellemkjove (*Stercorarius pomarinus*) og Lille Kjove på træk mod N-NØ. Bemærkelsesværdigt var trækket af Lille Kjove, idet der 26. maj i løbet af dagen på ca. 60° N og 18° V sås 28 fugle. der alle trak mod NØ, 1–3 stk. sammen, 5–20 m over vandoverfladen. Den pågældende dag var det stille og letskyet vejr. Det har formodentlig været fugle på vej til ynglepladser i Nordeuropa eller på øerne nord herfor. 6. juni sås 3 stk. trække mod NV langs kanten af pakisen i Julianehåbbugten, ca. 100 km fra land. SALOMONSEN (1950) angiver, at arten meget sjældent ses på træk i Sydgrønland.

SØLVMÅGE (*Larus argentatus*)

5. juni sås en adult fugl i Ivigtut Havn. hvor den fiskede efter angmasætter (*Mallotus villosus*) sammen med Hvidvingede Måger (*Larus glaucoides*)

og Rider (*Rissa tridactyla*). Fuglen var lidt større end de Hvidvingede Måger og lignede fuldstændigt en hjemlig Sølvmåge. 1. juli sås en fugl af samme udseende ved Narssaq. Hvorvidt det er amerikanske (*L. a. smithsonianus* (COUES)) eller europæiske (*L. a. argentatus* (PONTOPPIDAN)) Sølvmåger jeg har set, ved jeg ikke, da racerne ikke kan skelnes i felten. Den europæiske race har bredt sig til Island i dette århundrede under klimaændringen og kan meget vel tænkes at optræde hyppigere i Grønland i sammenhæng hermed. Den amerikanske race yngler i Labrador og kan derfor også tænkes at strejfe til det forholdsvis nærliggende Sydgrønland. SALOMONSEN (1950) nævner 6 skind af Sølvmåge fra Grønland.

SØKONGE (*Plotus alle*)

6. juni sås enkelte fugle i pakisen udfor Nunarssuit Forland. Fuglene jog efter hinanden, deres karakteristiske trilren hørtes, og fuglene virkede i det hele taget, som om de var på yngleplads i modsætning til flokkene i Davis Strædet. Dette tyder på, at arten stadig holder til på denne yngleplads, der er kendt som en af de sydligste i Grønland (SALOMONSEN 1950).

VANDREFALK (*Falco peregrinus*)

Et par, der yngede i en dal nær Narssaq, havde udføjne unger midt i juli, hvilket synes at være tidligt, idet dette iflg. SALOMONSEN (1950) normalt først sker i august.

TURTELDUE (*Streptopelia turtur*)

En Turteldue holdt til på skibet det meste af dagen 16. september, da vi sejlede i farvandet syd for Færøerne (ca. 60,5° N. og 9° V.). Fuglen var meget urolig og gjorde ustandselig trækforsøg i sydlig retning. Fuglen er sandsynligvis kommet fra Island ligesom Engpiberne (se nedenfor). Arten er truffet i Island og skal være ret regelmæssig som trækgæst på Færøerne (NØRREVANG 1955).

SJAGGER (*Turdus pilaris*)

Denne art sås ikke under et ophold i Narsassuaq 9. september, skønt jeg kiggede efter den, og tyngdepunktet for artens udbredelse i Grønland skal ligge her. Den sås heller ikke andre steder på Grønland.

STENPIKKER (*Oenanthe oenanthe*)

Et kuld unger, der ringmærkedes 26. juni nær

Narssaq, talte ikke mindre end 8 søskende. SALOMONSEN (1950) angiver, at kuld størrelsen normalt er 5–7, men nævner ét kuld på 8 og ét på 9 æg. En nyudføjne unge, der ringmærkedes 27. juli, kunne tyde på andet kuld, et forhold der yderligere sandsynliggøres af den unormalt varme og tørre sommer. Også for Snespurvens (*Plectrophenax nivalis*) vedkommende var der sene kuld, der kunne tyde på to kuld. En rede ved Ivigtut indeholdt nyklækkede unger allerede 6. juni, mens én ved Narssaq indeholdt store unger 24. juli.

ENGPIBER (*Anthus pratensis*)

16. september sås syd for Færøerne (ca. 60,5° N. og 9° V.) et jævnt træk af Engpibere. Trækretningen var SSØ. De trak i flokke på 15–20 stk. i 10–20 m's højde over havet. Ialt sås ca. 300 fugle, men dette har givetvis kun været en lille del af de trækkende fugle, da flokkene kun i ringe grad blev tiltrukket af skibet. Nogle enkelte blev på skibet natten over. Det har utvivlsomt været islandske fugle. WILLIAMSON (1959) rapporterer et stort indtræk af Engpibere i Skotland (specielt på St. Kilda) midt i september det samme år. Han regner med at det er islandske fugle, men udelukker dog ikke muligheden for, at der har været tale om skandinaviske fugle. Ovennævnte iagttagelser viser imidlertid, at det virkelig har været islandske fugle. Samme dag sås også en juv. Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*) og en ad. Hættemåge (*Larus ridibundus*) begge trækkende mod SØ. Disse fugle kan meget vel være kommet fra Island også, hvor begge arter yngler. Vejret var gunstigt for træk fra Island til Skotland den pågældende dag, idet en højtryksryg, der strakte sig fra England mod Island, gav letskyet vejr og svage nordlige vinde i det meste af området. Der var et temperaturfald i Island på ca. 3° fra 15.9. kl. 00 til 16.9. kl. 00.

SKOVSPURV (*Passer montanus*)

4 eks. sås ved skibet 22. maj, da det befandt sig i farvandet mellem Skotland og Norge (ca. 58° N. og 3° Ø.). To af fuglene slog sig ned på skibet et øjeblik, inden de fortsatte mod NØ. Fuglene sås gå ned på vandet et øjeblik (formodentlig for at drikke). Arten angives at være blevet almindeligere i Nordskotland og på Shetlandsøerne i de senere år, ligesom den er genindvandret på Færøerne (POTTS 1961).

SUMMARY^T IN ENGLISH

Observations on Birds Made During a Journey to Greenland, Summer 1958.

GANNET (*Morus bassanus*). 2 adults seen on June 6th in the southern Davis Strait (60,5° N., 48° W.).

RINGED PLOVER (*Charadrius hiaticula*). Several breeding pairs, Julianehåb District.

SANDERLING (*Chroctia alba*) and KNOT (*Calidris canutus*). A few observed on September 9th, Julianehåb District.

LONGTAILED SKUA (*Stercorarius longicaudus*). 28 birds seen migrating NE in the North-East Atlantic (60° N., 18° W.) on May 26th. 3 birds seen migrating NW on June 6th in the southern Davis Strait (60,5° N., 48° W.).

HERRING GULL (*Larus argentatus*). Single adult birds seen twice. One on June 5th, Frederikshåb District, and one on July 1st, Julianehåb District. It could not be established whether the birds belonged to the American (*L. a. smithsonianus* (COUES)) or the European (*L. a. argentatus* (Pontoppidan)) form.

TURTLEDOVE (*Streptopelia turtur*). One seen on board the ship on September 16th, while sailing eastwards between Scotland and the Faeroes (at 0900 GMT the approximate position was: 60,5° N., 9° W.). The bird was very restless, making many attempts to leave the ship in a southerly direction.

MEADOW PIPIT (*Anthus pratensis*). The day the Turtledove was seen a considerable migration of Meadow Pipits took place too. The birds were migrating SSE. A total of about 300 birds was seen, the major part in the morning. This together

with the fact that the birds were little attracted to the ship indicates a rather strong migration. The pipits migrated in flocks of 15–20, 10–20 m above sealevel. Only few birds stayed on the ship during the following night. No doubt the birds came from Iceland. WILLIAMSON (1959) states a large influx of Meadow Pipits in Scotland (especially at St. Kilda) in mid-September 1958. He finds it most likely that the birds came from Iceland, but does not exclude the possibility that they came from Norway. This last possibility can, however, now be excluded. In addition a White Wag-tail (*Motacilla alba*) and an adult Black-headed Gull (*Larus ridibundus*) were seen migrating SE. These birds, as well as the Turtledove, may very well have come from Iceland too. The weather conditions for migration from Iceland to northern Great Britain were favourable on the 16th: An anticyclone stretching from the British Isles towards Iceland gave clear skies in most of the area and light winds mostly from northerly directions. There was a fall in temperature in Iceland from the 15th 00 hours to the 16th 00 hours of about 3° C.

TREE SPARROW (*Passer montanus*). 4 birds seen migrating NE in the North Sea between Scotland and Norway (58° N., 3° E.) on May 22nd.

LITTERATUR

- HØRRING, R. & SALOMONSEN, F., 1941: Further records of rare or new Greenland birds. – Medd. om Grønland **131**, no. 5: 1–86.
- NØRREVANG, A., 1955: Forandringer i den færøske fugleverden i relation til klimaændringen i det nordatlantiske område. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. **49**: 206–229.
- POTTS, G. R., 1961: Observations on Birds of the Faeroes. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. **55**: 152–160.
- SALOMONSEN, F. og GITZ-JOHANSEN, 1950: Grønlands Fugle. – København.
- WILLIAMSON, K., 1959: Meadow Pipit Migration. – Bird Migration **1** (2): 88–91.

Manuskript modtaget oktober 1962

Forfatterens adresse:

Jan Dyck, Valhøjs Alle 85, Vanløse.